

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 213/05-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránaya vo veci sťažnosti L. T., bytom S., zastúpeného advokátom JUDr. D. M., P., ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 803/96, na neverejnom zasadnutí 4. januára 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 803/96 p o r u š i l základné právo L. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 803/96 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. L. T. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania L. T. v sume 6 252 Sk (slovom šesťtisíc dvesto päťdesiat dva slovenských korún) na adresu jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. D. M., P., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti L. T. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 213/05-10 zo 17. augusta 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť L. T., bytom S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. D. M., P., ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 803/96.

Vo svojej sťažnosti uviedol, že 30. augusta 1996 podal na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal, aby bola žalovanému – S., a. s., uložená povinnosť uzavrieť s ním zmluvu o prevode vlastníctva bytu, umožniť mu užívanie „pôvodnej pivnice“ prislúchajúcej k predmetnému bytu a nahradiť mu škodu vo výške 30 000 Sk spôsobenú v súvislosti s vypratáním uvedenej pivnice. Okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 803/96-87 zo 7. októbra 1999 žalobu zamietol s výnimkou tej časti, ktorá sa týkala uplatnenia nároku na náhradu škody. V uvedenej časti vylúčil vec na samostatné konanie. Sťažovateľ podal proti rozsudku

okresného súdu odvolanie. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 13 Co 85/00-124 z 29. septembra 2000 v spojení s opravným uznesením č. k. 13 Co 85/00-147 z 21. marca 2001 rozsudok okresného súdu zo 7. októbra 1999 vo výroku, ktorým zamietol návrh na nahradenie prejavu vôle žalovaného k predaju bytu, a vo výroku, ktorým zamietol návrh na uloženie povinnosti umožniť sťažovateľovi užívanie „pôvodnej pivnice“ prislúchajúcej k predmetnému bytu, zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. Zároveň však vyslovil vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku svojho rozsudku prípustnosť dovolania. Na základe sťažovateľom podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 48/01 z 30. októbra 2001 rozsudok krajského súdu č. k. 13 Co 85/00-124 z 29. septembra 2000 v spojení s opravným uznesením č. k. 13 Co 85/00-147 z 21. marca 2001 v potvrdzujúcom výroku, ako aj rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 803/96-87 zo 7. októbra 1999 v časti týkajúcej sa výroku o zamietnutí návrhu na uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Rozhodnutie dovolacieho súdu bolo okresnému súdu doručené 23. novembra 2001. Od tohto dátumu dochádza podľa sťažovateľa vinou okresného súdu k priet'ahom v označenom konaní.

Sťažovateľ sa opakovane sťažoval na priet'ahy v konaní, okrem iného aj sťažnosťou z 9. júla 2004, ktorú predseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 19. novembra 2004 kvalifikoval ako dôvodnú. Napriek uvedenému priet'ahy v označenom konaní podľa sťažovateľa pretrvávajú aj naďalej. Ich príčinu nemožno podľa jeho názoru hľadať v skutkovej alebo právnej zložitosti veci, pretože v období po 23. novembri 2001 sa procesná aktivita okresného súdu obmedzila v podstate iba na nariadenie znaleckého dokazovania a pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka označeného konania, to bolo po celý čas trvania označeného konania aktívne.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd v predmetnej veci nálezom rozhodol, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 803/96 porušené, prikázal okresnému súdu vo veci

vedenej pod sp. zn. 16 C 803/96 konať, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk a zaviazal okresný súd uhradiť mu aj jeho trovy konania.

V rámci odôvodnenia požadovaného primeraného zadosťučinenia sťažovateľ okrem iného uviedol, že predmet konania sa týka zabezpečenia jeho „stabilného bývania“, takže má preň zásadný význam a dôsledkom deviatich rokov trvajúceho konania je okrem pocitov právnej neistoty aj vynaloženie pomerne vysokej sumy na úhradu nájomného, ktoré by sťažovateľ nebol povinný platiť, ak by sa stal vlastníkom bytu.

Sťažovateľ ústavnému súdu predložil taktiež fotokópie sťažností na prietahy v konaní zo 17. júna 2004 a z 9. júla 2004 adresovaných predsedovi okresného súdu, ako aj kópie odpovedí predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 2385/04 z 24. júna 2004, sp. zn. Spr. 2393/04 z 20. augusta 2004 a z 19. novembra 2004 na sťažovateľove sťažnosti na prietahy v konaní preukazujúce využitie účinných právnych prostriedkov nápravy vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a to sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (platného a účinného do 31. marca 2005).

Právny zástupca sťažovateľa listom zo 7. septembra 2005 ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Okresný súd sa k podanej sťažnosti na základe výzvy ústavného súdu vyjadril listom č. Spr. 2393/04 z 24. októbra 2005, v ktorom chronologicky uviedol prehľad procesných úkonov vykonaných v predmetnej veci a následne uviedol:

„Z obsahu spisu 16 C 803/96 vyplýva, že konanie je po právnej aj skutkovej stránke zložitú.“

Súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie, nepodarilo sa mu však zabezpečiť všetky predpoklady pre rozhodnutie vo veci. K predĺženiu doby konania došlo aj z dôvodu odvolacieho a dovolacieho konania. V priebehu konania vznikli aj ďalšie časové obdobia

poznačené nečinnosťou súdu 1. stupňa, ktoré boli spôsobené značnou zaťaženosťou súdu a niekoľkokrát aj zmenou v osobe zákonného sudcu.

Netrváme na tom, aby Ústavný súd SR o veci samej konal na verejnom ústnom pojednávaní.“

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľ podal 30. augusta 1996 na Okresnom súde Poprad žalobu, ktorou sa domáhal, aby bola žalovanému – S., a. s., uložená povinnosť uzavrieť s ním zmluvu o prevode vlastníctva bytu, umožniť mu užívanie „pôvodnej pivnice“ prislúchajúcej k predmetnému bytu a nahradiť mu škodu vo výške 30 000 Sk spôsobenú v súvislosti s vypratáním uvedenej pivnice.

Okresný súd Poprad postúpil vec z dôvodu miestnej príslušnosti Obvodnému súdu Košice 1 (v súčasnosti okresný súd) listom z 5. septembra 1996. Spis bol okresnému súdu doručený 13. septembra 1996.

Okresný súd vyzval 14. novembra 1996 sťažovateľa na odstránenie nedostatkov návrhu upresnením petitu žaloby, ktorého formulácia „vrátenie pôvodnej pivnice“ nezodpovedala ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Sťažovateľ upresnil petit žaloby podaním z 23. novembra 1996.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne súdnej kancelárii z 29. januára 1996 bol sťažovateľ v ten istý deň vyzvaný, aby v lehote 5 dní doručil okresnému súdu ešte jeden rovnopis podania z 23. novembra 1996. Pretože sťažovateľ výzvu okresného súdu nesplnil (doručená mu bola 4. februára 1997), uložila 6. apríla 1998 zákonná sudkyňa vyhotoviť

kópiu uvedeného podania a toto spolu s pôvodnou žalobou zaslať na vyjadrenie žalovanému so stanovením mu lehoty 15 dní. Pokyn zákonnej sudkyne bol splnený 29. apríla 1998.

Žalovaný sa k žalobe vyjadril v podaní doručenom okresnému súdu 21. mája 1998. Zákonná sudkyňa nariadila 10. júna 1998 pojednávanie vo veci na 17. september 1998 a uložila predvolať naň účastníkov konania s tým, že žalovanému bolo uložené predložiť dôkazy ohľadne niektorých jeho tvrdení vo vyjadrení k žalobe a žalobca bol vyzvaný na doplatenie súdneho poplatku. Na pojednávaní konanom 17. septembra 1998 okresný súd vypočul účastníkov konania a pojednávanie odročil na neurčito za účelom zisťovania, či zotavovňa „T.“ leží vo vnútornom kúpeľnom území kúpeľného miesta alebo na území národného parku.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne súdnej kancelárii z 29. septembra 1998 sa okresný súd za týmto účelom 13. októbra 1998 obrátil so žiadosťou o vyjadrenie na Miestny úrad v S. a Správu Tatranského národného parku. Vyjadrenie Správy Tatranského národného parku bolo okresnému súdu doručené 22. októbra 1998 a vyjadrenie Miestneho úradu v S. 10. novembra 1998.

Zákonná sudkyňa nariadila 9. februára 1999 pojednávanie vo veci na 19. marec 1999 a uložila predvolať naň účastníkov konania. Na pojednávaní konanom 19. marca 1999 okresný súd doplnil dokazovanie oboznámením obsahu zadovážených listinných podkladov, vypočul účastníkov konania a pojednávanie odročil na neurčito za účelom doplnenia dokazovania. Žalovanému bolo uložené predložiť rozhodnutia stavebného úradu týkajúce sa rekonštrukcie ubytovne „T.“. Túto povinnosť si žalovaný splnil 31. marca 1999. Opatrením predsedu okresného súdu z 1. júla 1999 bola predmetná právna vec pridelená novej zákonnej sudkyňi.

Zákonná sudkyňa nariadila 25. augusta 1999 pojednávanie vo veci na 7. október 1999 a uložila predvolať naň účastníkov konania. Na pojednávaní konanom 7. októbra 1999 okresný súd vyhlásil vo veci čiastočný rozsudok, ktorým žalobu v časti týkajúcej sa návrhu na uloženie povinnosti žalovanému uzavrieť so sťažovateľom zmluvu o prevode vlastníctva

k bytu a na uloženie povinnosti umožniť sťažovateľovi užívanie pôvodnej pivnice tvoriacej príslušenstvo predmetného bytu zamietol, vo zvyšnej časti (týkajúcej sa náhrady škody) vylúčil žalobu na samostatné konanie. Rozsudok č. k. 16 C 803/96-87 zo 7. októbra 1999 vypracovala zákonná sudkyňa písomne 17. novembra 1999. Rozhodnutie bolo vypravené 18. novembra 1999.

Proti rozsudku podal sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu 1. decembra 1999 odvolanie s tým, že jeho odôvodnenie doplní do 15 dní. Urobil tak 7. decembra 1999. Na základe pokynu zákonnej sudkyne súdnej kancelárii z 9. decembra 1999 vyzval okresný súd 15. decembra 1999 právneho zástupcu sťažovateľa na predloženie ďalšieho rovnopisu odvolania (kvôli jeho doručeniu žalovanému na vyjadrenie) a sťažovateľovi uložil zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, pričom na splnenie uvedeného obom stanovil lehotu 15 dní. Právny zástupca sťažovateľa a sťažovateľ uložенú povinnosť splnili 27. decembra 1999.

Opatrením predsedu okresného súdu zo 17. januára 2000 bola predmetná právna vec pridelená novej zákonnej sudkyňi.

Zákonná sudkyňa nariadila súdnej kancelárii 18. januára 2000 doručiť kópiu odvolania na vyjadrenie žalovanému so stanovením mu lehoty 15 dní. Vyjadrenie žalovaného bolo okresnému súdu doručené 10. februára 2000. Spis bol krajskému súdu predložený 24. februára 2000.

Odvolačný súd rozsudkom č. k. 13 Co 85/00-124 z 29. septembra 2000 rozsudok okresného súdu zo 7. októbra 1999 v časti týkajúcej sa návrhu na nahradenie prejavu vôle žalovaného k predaju bytu (v odvolaní právny zástupca sťažovateľa v tomto zmysle upravil petit žaloby) potvrdil a v časti týkajúcej sa návrhu na uloženie povinnosti žalovanému umožniť žalobcovi užívanie pôvodnej pivnice tvoriacej príslušenstvo predmetného bytu rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu vrátený 31. októbra 2000. Okresný súd ho zasielal účastníkom konania 15. novembra 2000.

Sťažovateľ podal prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu 14. decembra 2000 proti rozsudku krajského súdu č. k. 13 Co 85/00-124 z 29. septembra 2000 v časti, v ktorej potvrdil rozsudok okresného súdu zo 7. októbra 1999, dovolanie. Na základe pokynu zákonnej sudkyne súdnej kancelárii z 3. januára 2001 bola kópia dovolania zaslaná 10. januára 2001 žalovanému na vyjadrenie so stanovením mu lehoty 15 dní a sťažovateľovi bolo uložené zaplatiť súdny poplatok za dovolanie. Sťažovateľ zaplatil súdny poplatok 19. januára 2001. Žalovaný sa v stanovenej lehote nevyjadril. Spis bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) 26. februára 2001.

Najvyšší súd listom z 28. februára 2001 vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený (spis bol okresnému súdu doručený 12. marca 2001) s tým, že nebol realizovaný postup podľa § 210 ods. 2 OSP, poukážuc na skutočnosť, že písomné vyhotovenie rozsudku odvolacieho súdu č. k. 13 Co 85/00-124 z 29. septembra 2000 na rozdiel od jeho vyhláseného obsahu (zaznamenaného v zápisnici o pojednávaní) neobsahuje výrok o pripustení dovolania proti uvedenému rozhodnutiu odvolacím súdom, pričom dovolateľ prípustnosť dovolania opiera práve o § 238 ods. 3 písm. a) OSP. Najvyšší súd okresnému súdu uložil predložiť spis krajskému súdu na opravu rozsudku odvolacieho súdu č. k. 13 Co 85/00-124 z 29. septembra 2000 podľa § 164 OSP.

Okresný súd realizoval pokyn najvyššieho súdu 15. marca 2001. Po vykonaní opravy mu bol spis krajským súdom vrátený 21. marca 2001. Okresný súd zaslal opravné uznesenie krajského súdu č. k. 13 Co 85/00-147 z 21. marca 2001 účastníkom konania 27. marca 2001. Rozhodnutie im bolo doručené 2. apríla 2001.

Zákonná sudkyňa dala 17. apríla 2001 súdnej kancelárii pokyn predložiť spis najvyššiemu súdu. Pokyn bol vykonaný 18. apríla 2001. Najvyššiemu súdu bol spis doručený 25. apríla 2001.

Najvyšší súd rozsudkom č. k. 2 Cdo 48/01-156 z 30. októbra 2001 zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 13 Co 85/00-124 z 29. septembra 2000 v znení opravného uznesenia krajského súdu č. k. 13 Co 85/00-147 z 21. marca 2001 v potvrdzujúcom výroku, ako aj

rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 803/96-87 zo 7. októbra 1999 v časti týkajúcej sa návrhu na nahradenie prejavu vôle žalovaného k predaju bytu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu doručený 23. novembra 2001.

Okresný súd zasielal rozsudok o dovolaní účastníkom konania 26. novembra 2001. Rozhodnutie im bolo doručené 4. decembra 2001. Zákonná sudkyňa nariadila 16. januára 2002 vo veci pojednávanie na 14. marec 2002. Na pojednávaní rozhodol okresný súd o pripustení zmeny návrhu, ako aj o pripustení vstupu manželky sťažovateľa do konania na strane žalobcu v zmysle návrhov sťažovateľa obsiahnutých v podaní doručenom okresnému súdu 27. decembra 1999 (doplnenie odvolania sťažovateľa). Pojednávanie bolo odročené za účelom doplnenia dokazovania v súlade s návrhmi žalovaného.

Okresný súd požiadal 20. marca 2002 Mestský úrad V. a Okresný úrad P., odbor životného prostredia, aby mu v lehote 15 dní zaslal stanovisko, či objekt ubytovne „T.“ (predtým „B.“) má charakter bytového domu. Stanovisko Mestského úradu V. bolo okresnému súdu doručené 15. apríla 2002. Stanovisko Okresného úradu P., odboru životného prostredia, bolo okresnému súdu doručené 23. apríla 2002. Žalovaný v zmysle povinnosti uloženej mu na pojednávaní 14. marca 2002 predložil 29. apríla 2002 okresnému súdu dostupnú projektovú dokumentáciu k objektu, v ktorom sa nachádza sporný byt. Okresný súd sa pokúsil o doplnenie podkladov predložených žalovaným výzvami zaslanými 6. júna 2002 Okresnému úradu P., odboru životného prostredia, a Štátnemu archívu v P. Žiadané podklady boli Okresným úradom P., odborom životného prostredia, predložené okresnému súdu 14. augusta 2002.

Uznesením č. k. 16 C 803/96-174 z 30. septembra 2002 nariadil okresný súd vo veci znalecké dokazovanie, ustanovenému znalcovi uložil vypracovať znalecký posudok v lehote 30 dní od doručenia uznesenia a žalovanému povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Proti uzneseniu v časti týkajúcej sa povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania podal žalovaný 23. októbra 2002 odvolanie. Spis bol krajskému súdu predložený 18. novembra 2002.

Krajský súd uznesením č. k. 13 Co 490/02-183 z 21. marca 2003 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 16 C 803/96-174 z 30. septembra 2002 vo výroku týkajúcom sa povinnosti žalovaného zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Spis bol okresnému súdu vrátený 15. apríla 2003. Rozhodnutie odvolacieho súdu okresný súd zaslal účastníkom konania 22. apríla 2003.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne z 30. júla 2003 zaslal okresný súd súdnemu znalcovi v uvedený deň projektovú dokumentáciu týkajúcu sa objektu ubytovne „T.“.

Listom zo 4. augusta 2003 doručeným okresnému súdu 5. augusta 2003 urgoval súdny znalec zaslanie projektovej dokumentácie a špecifikoval ďalšie podklady potrebné na vypracovanie znaleckého posudku.

Súdny znalec vykonal „ohliadku objektu“ ubytovne „T.“ 20. augusta 2003. Listom z 26. augusta 2003 doručeným okresnému súdu 28. augusta 2003 oznámil, že po preštudovaní predložených podkladov „... nezistil že budova je obytným domom...“, pričom okresnému súdu zároveň vrátil predložené listinné podklady .

Okresný súd zaslal súdnemu znalcovi spisový materiál opätovne v prílohe listu z 3. septembra 2003. Súdny znalec reagoval na túto skutočnosť listom z 12. septembra 2003 doručeným okresnému súdu 16. septembra 2003, v ktorom poukázal na listiny obsiahnuté v súdnom spise, z ktorých podľa jeho názoru vyplýva, že objekt ubytovne „T.“ nie je bytovým domom, konštatujúc: *„Znalecký posudok v zmysle zákona 182/1993 Z. z. môžem vypracovať až potom, čo mi bude doručené záväzné rozhodnutie stavebného úradu, že budova je obytnou budovou. Podľa § 1 uvedeného zákona upravuje spôsob nadobudnutia vlastníctva bytov a nebytových priestorov v obytnom dome. Dokumenty obsiahnuté v spise hovoria o niečom inom.“*

V prílohe listu zo 7. októbra 2003 doručeného okresnému súdu 8. októbra 2003 vrátil súdny znalec okresnému súdu súdny spis týkajúci sa predmetnej veci.

Na základe pokynu vyššieho súdneho úradníka z 1. júna 2004 bol spis (sprievodným listom z toho istého dňa) opätovne zaslaný súdnemu znalcovi. Súdny znalec reagoval listom zo 16. júna 2004 doručeným okresnému súdu 17. júna 2004, v ktorom poukazuje na skutočnosť, že okresný súd nereagoval žiadnym spôsobom na jeho argumentáciu uvedenú v listoch z 26. augusta 2003 a 12. septembra 2003, s tým, že pokiaľ má posudok vypracovať, potrebuje usmernenie a doplnenie podkladov v rozsahu a spôsobom, ktorý následne špecifikoval.

Okresný súd predvolal 6. júla 2004 na výsluch zástupcu žalovaného a listom z 30. augusta 2004 požiadal súdneho znalca o vrátenie súdneho spisu. Dňa 5. augusta 2004 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaného k otázkam súvisiacim s nariadeným znaleckým dokazovaním. Súdny znalec vrátil okresnému súdu spis 8. septembra 2004.

Okresný súd zaslal spis súdnemu znalcovi späť v prílohe listu z 10. februára 2005, v ktorom ho zároveň usmernil, ako má postupovať v ním naznačených sporných otázkach. Súdny znalec listom z 22. februára 2005 doručeným okresnému súdu 23. februára 2005 upozornil, že podklady žalovaného nie sú dostatočné, a žiadal o ďalšie usmernenie.

Dňa 6. júla 2005 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi, ktorá uložila 7. septembra 2005 vyžiadať súdny spis od súdneho znalca za účelom naštudovania. Súdny znalec vrátil spis 14. septembra 2005.

Uznesením č. k. 16 C 803/96-233 z 13. októbra 2005 uložil okresný súd sťažovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Písomné vyhotovenie rozhodnutia zaslal okresný súd sťažovateľovi 19. októbra 2005. V ten istý deň požiadal okresný súd Mestský úrad V. o oznámenie, či bol sporný byt evidovaný bývalým Mestským národným výborom V. ako byt podnikový (v lehote 5 dní).

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o určenie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode bytu, o uloženie povinnosti umožniť užívanie pivnice a o zaplatenie 30 000 Sk. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa, okresného súdu a z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd zistil, že ide o vec, ktorá nie je bežnou súčasťou rozhodovacej praxe všeobecných súdov a ktorú možno označiť ako vec právne zložitú. Aj po skutkovej stránke možno podľa názoru ústavného súdu konštatovať, že v danom prípade ide o vec zložitú. Na skutkovú zložitosť tejto veci má vplyv najmä potreba vykonania rozsiahlejšieho dokazovania (zabezpečenia viacerých podkladov pre rozhodnutie súdu vrátane potreby vykonanie znaleckého dokazovania). Ústavný súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na skutočnosť, že skutková a právna zložitosť tejto veci

prispela k predĺženiu uvedeného konania, avšak podľa neho ňou nemožno ospravedlniť obdobia nečinnosti okresného súdu v uvedenej veci.

B) Pri hodnotení správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal žalobu na miestne nepríslušnom súde a okresný súd bol v priebehu konania nútený vyzývať jeho, resp. jeho právneho zástupcu na predloženie rovnopisov podaní (žaloby aj odvolania). Podľa názoru ústavného súdu však v tomto prípade nemožno konštatovať, že by sťažovateľ svojím správaním významnejšie prispel k predĺženiu konania v uvedenej veci.

Sťažovateľ v priebehu konania taktiež využil svoje procesné práva, v dôsledku čoho v rámci uvedeného konania krajský súd rozhodoval sedem mesiacov o ním podanom odvolaní a najvyšší súd taktiež sedem mesiacov o podanom dovolaní sťažovateľa. Možno teda konštatovať, že v dôsledku uplatnenia týchto práv sťažovateľom v preskúvanom konaní došlo k predĺženiu konania v predmetnej veci na okresnom súde, čo však v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu nemožno započítať na jeho ťarchu (mutatis mutandis III. ÚS 192/02, III. ÚS 82/05).

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z období nečinnosti okresného súdu začalo 9. februára 1997, t. j. po uplynutí lehoty stanovenej vo výzve súdu sťažovateľovi na predloženie rovnopisu podanej žaloby, a trvalo takmer štrnásť mesiacov, t. j. až do 6. apríla 1998, keď okresný súd vyhotovil kópiu žaloby a zaslal ju žalovanému na vyjadrenie. Druhé sedemmesačné obdobie nečinnosti okresného súdu v predmetnom konaní začalo 8. októbra 2003, keď bol okresnému súdu doručený spisový materiál v tejto veci od znalca, a skončilo až 1. júna 2004, keď bol spis opätovne zaslaný súdnemu znalcovi. Okresný súd žiadne procesné úkony v predmetnej veci nevykonával ani v ďalšom päťmesačnom období, t. j. od 8. septembra 2004, keď mu bol doručený spis od súdneho znalca, až do 10. februára 2005,

keď okresný súd opätovne odstúpil spis súdnemu znalcovi s doplnenými podkladmi i usmernením. Od 23. februára 2005, keď bola okresnému súdu doručená žiadosť znalca o ďalšie usmernenie vo veci, okresný súd opätovne vôbec nekonal až do 7. septembra 2005, t. j. takmer sedem mesiacov. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa zistenia ústavného súdu bolo predmetné konanie okrem uvedených období nečinnosti poznačené aj neefektívnym postupom okresného súdu predovšetkým vo fáze vykonávania znaleckého dokazovania v danej veci, keď okresný súd nedostatočne špecifikoval úlohu znalca v uznesení o nariadení znaleckého dokazovania a následne na výzvy znalca na usmernenie pri vykonávaní znaleckého dokazovania, resp. na zaslanie podkladov na jeho vykonanie reagoval až po opakovaných urgenciách zo strany znalca (znalec okresnému súdu spis v uvedenej veci v dôsledku jeho nesúčinnosti dvakrát vrátil – 28. augusta 2003, 8. októbra 2003).

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá viac ako deväť rokov a dva mesiace. Z uvedenej doby podstatnú časť v trvaní 33 mesiacov, t. j. dvoch rokov a desiatich mesiacov, tvorí obdobie, v ktorom v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným prietahom v predmetnom konaní.

S ohľadom na vyššie uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho neefektívny postup v predmetnom konaní nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľa bolo porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 200 000 Sk. V rámci jeho odôvodnenia sťažovateľ okrem iného uviedol, že predmet konania sa týka zabezpečenia jeho „*stabilného bývania*“, takže má preň zásadný význam a dôsledkom deviatich rokov trvajúceho konania je okrem pocitov právnej neistoty aj vynaloženie pomerne vysokej sumy na úhradu nájomného, ktoré by sťažovateľ nebol povinný platiť, ak by sa stal vlastníkom bytu.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 50 000 Sk. Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku predmetného konania s prihliadnutím na

predmet konania okresného súdu, dĺžku zbytočných prietáhov v tomto konaní (dva roky a deväť mesiacov) a s tým spojenú ujmu sťažovateľa.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

4. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 16 184 Sk, ktoré bližšie špecifikoval ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby, režijného paušálu a 19 % DPH (2 x 6 650 Sk + 2 x 150 + 19 % DPH).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

V súlade s týmito ustanoveniami možno teda trovy konania vyčíslit' ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, písomné podanie súdu) vrátane režijného paušálu (2 x 2 501 Sk + 2 x 150 = 5 302 Sk) a DPH (19 % x 5 002 Sk = 950 Sk). Náhrada trov konania v predmetnej veci vypočítaná podľa platnej právnej úpravy teda spolu predstavuje 6 252 Sk.

Ústavný súd preto právnomu zástupcovi sťažovateľa priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 6 252 Sk a vo zvyšnej časti uplatnenému nároku na náhradu trov konania v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. januára 2006